

VLEUTERWEIDE

Najaar 2015

Zes bewoners uit zes wijken over 'dorps wonen'

Vleuterweide: waarom zou je er willen wonen?
Vinex-vooroordelen

Een veelheid aan handschriften
De architecten van Vleuterweide

Op ontdekkingsstocht door Het Centrum

De jeugd heeft de toekomst: jongeren aan het woord

Meer luxe dan de koninklijke familie
Reportage Kasteel de Haar

Gesprek met stedenbouwkundige / architect Christoph Kohl

'We wilden een centrum dat echt Het Centrum is'

'Vanaf het station weet je al waar je naartoe moet. Je ziet: "Ah, daar is Het Centrum".

De torentjes, het carillon, de needles: het silhouet van Het Centrum oogt bijna Italiaans. Vinex-wijken zijn vaak slaapsteden.

Dat is Vleuterweide zeker niet. De aanwezigheid van het winkelgebied vervult hierin een belangrijke rol. Dat is echt bijzonder.'

Vleuten was nog een zelfstandige gemeente toen Christoph Kohl samen met zijn schoonvader Rob Krier de opdracht kreeg om het masterplan te ontwikkelen voor Het Centrum van Vleuterweide en De Hoven. Rob Krier is met zijn 78 jaar inmiddels met pensioen. Christoph Kohl, nu directeur van KK Architecten, komt voor zijn werk nog bijna wekelijks vanuit Berlijn naar Nederland en beheerst het Nederlands goed.

Emotionele waarde

Kohl: 'Toen we begin jaren '90 in Nederland kwamen werken, hoorden we dat Nederlanders korter in hun huis woonden dan Duitsers. Nederlanders verhuisden veel. In nieuwbouwwijken werd toen ook vooral aandacht besteed aan het ontwerp van de woningen. De wijk was minder belangrijk.' Krier en Kohl geloofden dat ze met een meer traditionele manier van ont-

werpen de emotionele waarde van een wijk konden vergroten en daarmee ook de betrokkenheid in de wijk. 'Daarbij gaat het overigens zeker niet in eerste instantie om de traditionele uitstraling van woningen en gebouwen', vervolgt Kohl. 'Het gevoelbeeld is misschien wel het minst belangrijke, dat bepaalt niet de kwaliteit van een wijk. Het gaat veel meer om een menging van functies en de patronen in een wijk. Hoe de wegen lopen.'

Alles in Het Centrum

'Een stad als Amsterdam bruist', stelt hij. 'Dat komt door de geschiedenis van de stad, die je overal ziet en voelt, maar het komt ook door de complexiteit van de stad. Deze is organisch gegroeid en gebouwen hebben meerdere functies. Op de begane grond is een restaurant en een winkel, op de eerste verdieping een kantoor en op de tweede verdieping een appartement. Nieuwe wijken zijn vaak veel simpeler van opzet, maar als je levendige dorpen en wijken wilt krijgen moet je dat volgens ons juist niet doen.' Krier en Kohl pleitten om die reden in hun masterplan voor een complete menging van functies. Wonen, werken, winkelen, cultuur, scholen: alles brachten ze samen in Het Centrum. 'We wilden van Het Centrum een plek maken die niet alleen zo heet, maar het ook echt is', aldus Kohl.

Olifantenpaden

Daarvoor was het ook belangrijk dat de wegen logisch naar Het Centrum zouden leiden. Niet geometrisch en bedacht, maar natuurlijk. Maar hoe weet je wat de meest logische plek is voor een weg of straat als je begint met enkel weilanden en groen? Kohl: 'We zijn op die ongebouwde grond gaan zoeken naar kenmerkende plekken en natuurlijke aanknopingspunten. Waar lopen

'Naar Utrecht gaan, dat is echt over een drempel heen stappen,
al was het maar door die brug over het kanaal.'

de mensen nu? Men spreekt in die zin wel van “olifantenpaden”. Je kunt een maaiveld nog zo goed organiseren, mensen blijven olifantenpaden volgen als daar aanleiding voor is. Op die manier komt er iets organisch naar boven, een niet-rigide patroon. Het lijkt nu misschien een labyrint, maar in de dagelijkse ervaring is het heel logisch.’ De bestaande HOV-baan bleek wel een lastige. ‘De manier waarop zo’n HOV-baan werkt is tegenstrijdig met hoe een straat werkt’, legt hij uit. ‘Dat heeft uiteindelijk ook de meeste problemen opgeleverd. In het plan lijkt het goed te zijn opgelost, maar in de realiteit blijkt dat niet zo te zijn.’

Veel tijd en liefde

De manier van werken van Krier en Kohl was een uitdaging. De architect vervolgt: ‘Je kunt nooit zo veel handschriften, zo veel diversiteit genereren in een wijk als wij voor ogen hadden. Er waren daardoor veel architecten betrokken. Dan kost zo’n proces meer tijd en liefde. Je moet immers veel overleggen met elkaar. Die werkwijze zie je nu veel meer, maar was in die tijd echt vernieuwend.’

Ook nieuw in Nederland was de zogenaamde “outdoor shopping mall” die Het Centrum nu kent. Het winkelcentrum in Vleuterweide was het eerste nieuw gebouwde, niet-over-

‘Pas als je ergens woont of werkt ervaar je de stedenbouwkundige kracht van een plek.’

kapte winkelcentrum in Nederland. ‘We hebben geluk met de 15.000 m² winkelgebied die Vleuterweide nu kent’, vertelt Kohl. ‘Het winkelcentrum is nog net voor de crisis opgeleverd en doordat zo’n plek lang werd gemist in Leidsche Rijn, werkt het in Vleuterweide nog beter dan verwacht. Ik loop er met veel plezier doorheen. De restaurants zitten altijd vol, het is echt levendig en niet gekunsteld.’

Langer op één plek wonen

‘Pas als je ergens woont of werkt ervaar je de stedenbouwkundige kracht van een plek’, besluit Kohl. ‘De nabijheid van de school, de winkels, prachtige speelgelegenheden. Dat leidt ertoe dat mensen langer op een plek blijven wonen, in plaats van slechts voor een bepaalde tijd. We merken dat nu ook in Vleuterweide. Als mensen al gaan verhuizen, dan proberen ze binnen de wijk te verhuizen. Dat is voor mij het teken dat ons plan is geslaagd.’ ■